

יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי דרחה" [בהשתתפות כולל "חוני המעל"]
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ג מרחשון התשע"ז

1539

שבת פרשה

שבת י"א טבת ה-תשפ"ה
 פרשה: ויחי
 הפטרה: ויקרבו ימי דוד

הדלקת נרות - 16:32
 צאת השבת - 17:26
 ר"ת - 17:57

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:38

שמות	זמן
עמוד השחר: 5:37	5:39
זמן טלית: 5:44	5:46
זריחה: 6:40	6:41
חצות: 11:50	11:48
מנחה גדולה: 12:16	12:13
שקיעה: 17:01	16:55

"סימנים רעים"
 למה נסתלקה ממנו השכינה? שכן בשעה שאדם רוצה לגלות את הקץ, עליו לפרט גם את כל הסימנים הרעים שיהיו באותם ימים - תרבה החוצפה, נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני צעירים, דברים אלה און השכינה רוצה לשמעם...

העלון לפרסום
 מנשה בר דוד וברוריה מרת אחוהי דינה בת רחל ולע"ג חמי ר' שלום בר שמחה ז"ל חמותי מרים בת רחל ע"ה הרופא להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

"בך יברך ישראל"
 בפרשתנו מתוארת בהרחבה פרשת הברכה של יעקב אבינו לנכדיו, בני יוסף. דגש מיוחד יש בה על הקדמת אפרים למנשה, העדפת הצעיר על הבכור. והתמיהה על הקדמה זו דורשת ביאור. שהדבר היה רע בעיני יוסף, הרי זה מובן, מי כמוהו הוזה על בשרו, תוצאותיה של אפליה בין אחים, וביכור האחד על האחרים. אכן יעקב אבינו מה ראה על ככה, לחזור ולשנות הנהגה זו, הכי לא היה מודע לסכנות שזו צוררת בכנפיה, "בשביל משקל שני סלעים שהוסיף יעקב ליוסף נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים!" ואין זו רק הוראה לשעה ולמקום, אלא הוראה וקביעה לדורות, "בך יברך ישראל... וישם את אפרים לפני מנשה".

להבין ולהשכיל טעמו של אבינו הזקן, עלינו להפנות מבט לאישיותם ומעמדם של שני האחים בני יוסף, אפרים ומנשה. מנשה עוסק בישובן של עולם, "כי המליץ בינותם", זה מנשה בנו הוא זה אשר השתלם בשפות ובמדעים, ועומד על ימינו של אביו בהנהגת המלכות, כרי הדבר כי כבנו של יוסף הצדיק, אף הוא ירא ושלם, עוסק בתורה ומדקדק במצוות קלה כבמורה. אפרים, יושב אהלים, הניך בית המדרש הישן מיסודו של יהודה בארץ גושן, תלמיד קרוב לסבו הזקן, ממנו מקבל הוא מלא הפניים בתורה וביראה "ויאמר ליוסף הנה אביך חולה..." אפרים היה רגיל לפני יעקב בתלמוד, וכשחלה יעקב בארץ גושן, הלך אפרים אצל אביו למצרים להגיד לו, רחוק לכאורה מהבלי העולם, וכולו קודש לתורה.

יעקב אבינו בבואו לברך את הנערים, ולקבוע מעמדם בשוה לבניו "שבטי י-ה", "בראובן ושמעון יהיו לי", הושיש חיש כבד מתוצאות ברכתו. כל זמן היותו עמהם בחיים היותו והם חוסים תחת כנפיו, בטוח הוא שיוודעים היטב דרכי החינוך, וסדר עדיפויות בסולם הערכים הרוחני. אולם כאשר יפרד מהם לעולם שכולו טוב, והם כעת על סף גלות ארוכה ומרה, אם לעת כזאת יברך את מנשה לפני אפרים, יבוא מי שיבוא ויטען כי הקדמת מנשה אינה רק משום בכורתו, אלא משום שכך היא הדמות, וזו צורת החינוך הנדרשת, ועל אף היות מנשה גדול בתורה ובמצוות, הרי לאו כל מוחא סביל דא, לדעת את המינוח הנכון שבין תורה להשכלה כללית, וברבות הימים עלולה חלייה, השפחה לירש את גבירתה לגמרי, ותורה תידחק לקרן זווית. כאן קם ישראל סבא, ועושה מעשה אשר לכאורה לא ייעשה, מקדים ומעדיף את הצעיר לפני הבכור "וישם את אפרים לפני מנשה". לקבוע הלכה לדורות "בך יברך ישראל", הבא לברך את בניו יברך בכרכתם... כי זו הדרך לכתחילה, כאפרים, הניך בית מדרשו של אבינו הזקן, ומעתיק בהמועה וממשך הקבלה של דור האבות, ומהם לדורות עולם. זהו שתירגם אונקלוס "שכל את ידיו, אחימנון לידוהי", זו החכמה העמוקה היצוקה בשכול הידיים, להראות כי "אחיו הקטן יגדל ממנו".

חבל התלייה כבר היה מוכן קשור ומהודק לאחד מן הווים שבלטו מתקרת האולם. התליין ניגש ליוסף, הסיר בבת אחת את השק מעל פניו, ופניו החיוורות של יוסף נחשפו.

פניו היו חיוורות וכחושות, אולם המבט שבעיניו זעק אמונה יוקדת. הוא הועלה על הבימה, החבל נכרך סביב צווארו, והתליין אחז בחבל ושאל: "מה בקשתך האחרונה?"

דממת מוות השתררה באולם. ולפתע נשמע קולו של יוסף, מביע משאלה מוזרה בעליל.

"מבקש אני, כי יסירו את החבל שלצווארי מן הוו שאליו הוא קשור ויעבירוהו לוו הנמצא שם", קרא והצביע על וו התלוי בקצהו השני של תקרת האולם.

איש לא הבין מה מנסה יוסף להשיג בבקשה זו. ההשערה שעלתה בלב כולם היתה, כי יוסף מנסה, בסך הכול להרוויח עוד כמה דקות של חיים במחיצת בני משפחתו, אבל אם כך מדוע לא ביקש, בפשטות, להיפרד מהם, למשך עוד כמה רגעים?

כך או כך את בקשתו האחרונה של נידון למוות חייבים למלא. התליין נאלץ להמתין, אפוא, עד ששוטרי בית הסוהר יטפסו על הבימה, יסירו את החבל מן הוו שאליו הוא קשור, ויקשרוהו לוו השני, שבקצה האולם.

במשך כל אותם רגעים ניסו בני המשפחה ללכוד במבטם את מבטו של יוסף, להיפרד ממנו שוב, ולו בהבטת עין גרידא. אפס, יוסף כלל לא הביט לעברם, מכונס היה בעצמו, עיניו עצומות ושפתיו לוחשות תפילה.

החבל נקשר, ויוסף הועלה שוב על הגרדום. הפעם כבר לא המתין התליין עד שיוסף יביע משאלה אחרונה. הוא פשוט כרך את החבל סביב צווארו של הנדון למוות ושמט את הכסא מתחת לרגליו, בבת אחת.

ואז, בעוד קרוביו של יוסף עוצמים את עיניהם בחזקה, נשמעה באולם חבטה עזה. יוסף צנח ארצה, כשהוא מושך אחריו את החבל ואת הוו גם יחד.

כולם הביטו בו בתדהמה. רק יוסף עצמו, חי וקיים, בריא ושלם, ישב על הארץ, מתאוושש לאיטו מן החבטה שספג תוך כדי נפילה.

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמן

הודעות מרכז "Inai for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין
 לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"ל ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

http://www.inai.org.il

הלכות פסח

הלכות עשיית מלאכה בערב שבת
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

הספוד בערב שבת

ג. מותר להסתפר בערב שבת ובערב יום טוב אפילו אחר שהגיע זמן מנחה קטנה, ואפילו מסתפר אצל ספר יהודי הנוטל שכר עבור עבודתו. (וכן מותר למי שהוא ספר, לספר אנשים בערב שבת ובערב יום טוב אחר שהגיע זמן המנחה). ומכל מקום ראוי להשתדל להקדים התספורת בערב שבת ובערב יום טוב קודם שיגיע זמן מנחה קטנה. (אבל אסור להסתפר בערב פסח אחר הצות ובהול המועד).

וכל שכן שמותר להסתפר בערב שבת אחר שהגיע זמן מנחה קטנה על ידי ספר גוי. (ואף בערב פסח אחר הצות יש להקל להסתפר על ידי ספר גוי).

ומכל מקום אם עדיין לא התפלל תפלת המנחה, בין בערב שבת ובין בשאר ימות השבוע, אם יש לספר כמה זוגות מספרים, באופן שאם ישבר אחד מהם יוכל להשתמש באחר, יש להקל למנהג הספרדים להסתפר אפילו לכתחלה אחר הצות היום עד סוף שעה תשיעית ביום אפילו אם אין לו זמן קבוע להתפלל מנחה ואין שם מי שיוזכרנו להתפלל. וכן מי שמתגלה במכונה השמלית, יש להקל בזה כל שיודע שיש לחבירו מכונה שיכול לשאול ממנו. (ולמנהג האשכנזים יש להקל בזה קודם שיגיע הזמן הסמוך למנחה קטנה אפילו אין לספר כמה זוגות מספרים). ואם כבר הגיע הזמן הסמוך למנחה קטנה, דהיינו אחר תשע שעות מתחלת היום, אין להקל אלא אם כן יש לו זמן קבוע ללכת לבית הכנסת להתפלל מנחה סמוך לערב, או שיש שם מי שיוזכרנו להתפלל מנחה. ואם אפשר הדבר נכון להחמיר להתפלל מנחה תחלה ואחר כך ילך להסתפר.

ואף הנוהגים ללכת אחר הוראות רבינו האר"י ז"ל, יכולים להקל להסתפר בערב שבת אחר שהגיע זמן תפלת המנחה, כל שהתפללו כבר תפלת המנחה.

ואם חל ראש חודש בערב שבת, יש חוששים לצוואת רבי יהודה החסיד שאסור להסתפר בראש חודש, ומסתפרים לכבוד שבת ביום חמישי. ומכל מקום רבים אינם חוששים לצוואת רבי יהודה החסיד, ומסתפרים בראש חודש, ובפרט כשחל ראש חודש בערב שבת ולא הקדימו להסתפר ביום חמישי, שיש בזה משום כבוד השבת.

יא. אסור לספר יהודי לספר את הגוי בערב שבת אחר שהגיע זמן מנחה קטנה, ואפילו אינו נוטל שכר עבור עבודתו.

זה אלא לרעתו של האדם שלא זוכה שינכו לו מחשבונו לעולם הבא.

"ויאמר פרעה עלה וקבור את אביך כאשר השביעך". הגמרא במסכת סוטה (דף לו) מספרת שכאשר אמר יוסף לפרעה "אבי השביעני" אמר לו פרעה: ומה בכך? תשאל על שבועתך. אמר לו יוסף: אם כן אישאל גם על שבועתך שהשבעתני שלא אגלה שאינך יודע את לשון הקודש. ועל כך השיב לו פרעה: "עלה וקבור את אביך כאשר השביעך".

רבי משה הלוי זצ"ל בספרו "לקוטי שושנים" הקשה קושיא חריפה על כך: שכן מחלוקת היא לגבי הנשאל על נדרו אם צריך לפרש את הנדר אם לאו. ולמאן דאמר שצריך לפרש - היאך אמר יוסף לפרעה שאם ישאל על שבועתו לאביו - ישאל גם כן על שבועתו שלו לפרעה, והרי על השבועה שנשבע לאביו רשאי הוא להישאל, מה שאין כן לגבי שבועתו לפרעה אם יפרש לחכם את הנדר שנשבע שלא יגלה שפרעה איננו יודע לשון הקדש - כבר בזה עבר הוא על שבועתו עוד קודם שיתיר לו החכם את הנדר. נמצא שתביעתו של פרעה ליוסף שישאל על נדרו - בעינה עומדת...

אלא תירץ הרב זצ"ל: שהרי הטעם שצריך לפרש את הנדר, הוא משום דשמה נשבע לקיים את המצווה ובוזה אין רשאי החכם להתיר הנדר. ומעתה ממה נפשך: אם נסבור שצריך לפרש הנדר, ומשום כך יוסף אינו יכול להישאל אם כן גם פרעה אינו יכול לתבוע ממנו לישראל על שבועתו לאביו לקבורו בארץ כנען, דשבועה לקיים את המצווה היא, ואין חכם רשאי להתירה. ואם נסבור שאין צריך לפרש את נדרו ורשאי יוסף להשאל על שבועתו לאביו, אם כן יכול הוא לישראל גם על שבועתו לפרעה שלא יגלה בעניין לשון הקדש שאינו יודע!

"ויאמר ליוסף הנה אביך חולה" עד יעקב לא היה אדם נחלה לפני מיתתו, בא יעקב וביקש רחמים שיחלה אדם לפני מותו [כדי שיתבונן צוואה לביתו], שנאמר: "הנה אביך חולה" (בבא מציעא פז).

אמרו רבותינו בתלמוד אדם המבשר בשורה רעה הריהו בכלל: "ומוציא דיבה הוא כסיל". אלא יש לספר את הדבר בצורה המשתמעת לשתי פנים, באופן שהלה יבין מאליו את הבשורה הרעה. כגון אם הוא שואל: "האם אבא חי"? יש להשיב לו: "אמא חיה" (פסחים ג:).

יש להקשות אפוא, מדוע אמר כאן השליח ליוסף: "הנה אביך חולה", והיה בכלל "מוציא דיבה", הלא היה צריך לומר לו, כי האחים בריאים הם וממלא היה יוסף מבין שהאב הינו חולה.

אלא - אומר בעל "קודש הילולים" - כיון שעד אז לא היתה בכלל מחלה בעולם, הרי אם היה השליח אומר לו שהאחים בריאים הם, היה יוסף מסיק שהאב כבר מת, לפי שהמושג מחלה היה זר לו לחלוטין - לפיכך היה עליו לומר בפירושו: "הנה אביך חולה". הרי מכאן ראייה, כי עד יעקב לא היה אדם נחלה לפני מיתתו...

"המלאך הגואל אותי מכל רע" כתב לפרש פסוק זה רבי אהרון זכאי שליט"א בספרו "תורת הפרשה", כי הנה ידוע שהמתייסר בעולם הזה, מנבים לו מענשי גהינם לעולם הבא. ועל כן אל לו לאדם לבעוט בייסורים הבאים עליו - אלא אדרבה עליו לשמוח בהם ולקבלם באהבה וברצון.

ישנם אנשים הסובלים מעט וישנם הסובלים הרבה, וכל אחד ואחד מקבל כפי המגיע לו לפי מעשיו, ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. ועל כן לא טוב היות האדם ללא קבלת יסורים כלל וכלל, אלא אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין ליבו לשמיים לקבלם באהבה ובדומיה.

וזהו שרמז כאן הכתוב: "המלאך הגואל אותי מכל" - מי שרוצה שהמלאך יגאל אותו מכל היסורים, דהיינו שלא יסובל כלל ועיקר, אזי דבר זה הוא בבחינת "רע" - אין

הלכות פסח

"דרבו של מנהיג"

כאשר נסתלק רבי יצחק מוורק, ובנו רבי מנחם-מענדל מילא את מקומו תחתיו, הרגיש שרבים ממקורביו חשים תרעומת כלפיו, על שאינם יכולים להיבנס אליו בהופשיות, כפי שהיו רגילים קודם לכן, ונזקקים לקבל רשות מאת הגבאי ולקבוע זמן מראש.

אמר להם הצדיק: לאחר שיעקב אבינו נסתלק, מספרת התורה שאחי יוסף הששו "לו ישטמנו יוסף". ופירש רש"י: "שהיו רגילים לסייע על שולחנו והיה מקרבן, ומשמית יעקב - לא קירבן". ובאמת, מדוע חדל יוסף לקרב את אחיו? אלא שבשנתלק יעקב, נעשה יוסף הרבי והמנהיג, וסגר קצת את הדלת לפני אחיו, בדרבו של מנהיג, והם חשבו שיש בליבו עליהם...